

РЕЦЕНЗІЯ

завідувачки кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту
Національного університету фізичного виховання і спорту України,
кандидатки наук з фізичного виховання і спорту,
доцентки Кропивницької Тетяни Анатоліївни
на дисертаційну роботу **Куницької Анастасії Олександрівни**
за темою «**Організаційно-методичні засади розвитку**
вейкбордингу в Україні»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. Вейкбординг відноситься до новітніх та трендових видів спорту. В таких країнах, як США, Австралія, його вважають традиційним, що зумовлено сприятливими клімато–географічними умовами для розвитку. Для України вейкбординг – більше екзотичний вид спорту, через його вартісність та сезонність. Проте поступові кроки зацікавлених осіб призвели до суттєвих результатів: на останніх Всесвітніх іграх у Бірмінгемі (США) сьоме місце Варвари Долініної стало найкращим результатом наших спортсменів у вейкбордингу в історії цих змагань.

Дисертаційна робота Куницької Анастасії Олександрівни "Організаційно-методичні засади розвитку вейкбордингу в Україні" присвячена вирішенню проблеми вдосконалення системи організації та управління вейкбордингом в Україні. На наш погляд, дисертантка використала правильний підхід до вивчення даної проблематики, спочатку розглянувши характерні риси у розвитку вейкбордингу в різних країнах світу, виділила спільні моменти, різницю у підходах, а потім дослідивши особливості функціонування його в Україні.

Актуальність цієї теми не підлягає сумніву, оскільки без ефективної системи організації та управління будь-якого виду спорту неможливий його подальший розвиток. Водночас відмічається брак досліджень, присвячених вивченню організаційно-методичних засад та популяризації вейкбордингу в Україні, що обґрунтовує необхідність та значущість наукових досліджень в

цьому напрямі.

Дисертаційна робота виконувалася відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. за темами 1.4 «Теоретико-методологічні засади розвитку професійного, неолімпійського та адаптивного спорту в Україні в умовах реформування сфери фізичної культури і спорту», (№ державної реєстрації 0121U108294) та 1.7 «Теоретико-методологічні засади розвитку кіберспорту та інтелектуальних видів спорту», (№ державної реєстрації 0121U108211). Внесок дисертанта, як співвиконавця теми, полягав у розробці моделі впровадження організаційно-методичних засад розвитку та популяризації вейкбордингу в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Усі наукові положення та висновки, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням роботи.

Досягнення мети дослідження – обґрунтування організаційно-методичних засад розвитку та популяризації вейкбордингу в Україні з урахуванням міжнародного досвіду та сучасних світових тенденцій – передбачає поступове вирішення чотирьох завдань:

1. Визначити актуальні проблеми становлення й розвитку вейкбордингу на міжнародному та національному рівнях за даними спеціальної наукової літератури, мережі Інтернет та практичного досвіду.

2. Дослідити міжнародну організаційно-управлінську структуру й методичні засади функціонування вейкбордингу та шляхом розробки універсальної організаційно-управлінської моделі розвитку виду спорту визначити характерні особливості, світові тенденції розвитку й популяризації вейкбордингу в різних країнах.

3. Розкрити особливості становлення вейкбордингу в Україні та здійснити порівняльний аналіз функціонування вейкбордингу в світі й Україні.

4. Обґрунтувати організаційно–методичні засади розвитку і популяризації вейкбордингу, чинники, що лімітують його розвиток на національному рівні, та запропонувати алгоритм їх впровадження в Україні.

Достовірність отриманих результатів ґрунтується на широкій географії досліджень (охоплено провідні країни всіх континентів), адекватному статистичному апарату обробки даних, належному опрацюванні джерельної бази (208 джерел, серед яких 144 – іноземних). У роботі коректно підібрано і використано методи наукового дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертантом уперше: здійснено теоретичний аналіз та визначено об’єктивні передумови виникнення, становлення й розвитку вейкбордингу у світі та в Україні; визначено характерні особливості функціонування вейкбордингу як неолімпійського, екстремального виду спорту в світі на сучасному етапі, організаційно–управлінську структуру та методичні засади функціонування вейкбордингу у провідних країнах світу; обґрунтовано універсальну організаційно–управлінську модель розвитку виду спорту, що містить 10 основних елементів: структуру організації; матеріально–технічну складову; спортсменів, тренерів, техніків; клуби; дисципліни виду спорту; систему змагань; суддів та арбітрів; спонсорів та інвесторів, фінансування; медіа й маркетинг; глядачів та вболівальників, що дозволяє оцінювати та порівнювати розвиток видів спорту в різних країнах, та запропоновано алгоритм її впровадження на рівні центральних, регіональних організацій; виокремлено сучасні світові тенденції розвитку та популяризації вейкбордингу (зростання популярності та поширення географії розвитку виду спорту, доступність та залучення різних верств населення, швидкий розвиток нових дисциплін вейкбордингу та впровадження інновацій, розвиток комп’ютерних ігор в жанрі спортивний симулятор) та визначено чинники, що впливають на розвиток вейкбордингу в різних країнах, доведено їх значущість на популяризацію вейкбордингу; обґрунтовано чинники, що лімітують розвиток вейкбордингу в

Україні, серед яких соціально–економічний стан, матеріально–технічна база, недостатнє фінансування, низька популярність, недосконале нормативно–правове та організаційне забезпечення, відсутність оптимального рівня державної та місцевої підтримки, відсутність цільових програм розвитку та популяризації вейкбордингу в країні, недостатнє кадрове забезпечення, недосконала система змагань; визначено спільні (типові підходи до організації та розвитку виду спорту, наявність клубної системи, кваліфікаційних категорій та рівнів підготовки спортсменів, система організації та проведення змагань, наявність водної інфраструктури з обладнанням трас, наявність довгострокових перспективних програм розвитку виду спорту) та відмінні риси (ставлення до вейкбордингу як хобі чи виду спорту, організація спортивних заходів, джерела фінансування, вік початку занять вейкбордингом, система оцінки рівня підготовки спортсменів та їх класифікації, кількість та якість облаштування водойм та парків) функціонування вейкбордингу у світі та в Україні; обґрунтовано організаційно–методичні засади, що ґрунтуються на складових, які потребують розвитку та зміцнення: матеріально–технічної, кадрової, науково–методичної, інформаційної та фінансової, за рахунок об'єднання ресурсів держави, місцевих громад, спортивних товариств та інших інституцій фізкультурно–спортивної спрямованості та приватних структур; розроблено алгоритм впровадження організаційно–методичних засад розвитку та популяризації вейкбордингу в Україні, що містить мету, етапи, організаційно–методичні засади, модель розвитку вейкбордингу, моніторинг тенденцій розвитку вейкбордингу в світі та Україні, визначення перспектив розвитку вейкбордингу, розробку заходів та їх моніторинг, корекцію та схему взаємодії державних та громадських установ в реалізації впровадження організаційно–методичних засад розвитку та популяризації вейкбордингу в Україні; підтверджено та доповнено положення щодо впливу на розвиток вейкбордингу зовнішніх чинників: глобалізації, професіоналізації,

комерціалізації; доповнено дані щодо розвитку вейкбордингу як неолімпійського виду спорту.

Практична значущість результатів дослідження полягає у тому, що результати даної роботи впроваджено в діяльність Української федерації вейкбордингу та воднолижного спорту, а саме модель розвитку вейкбордингу в Україні та алгоритм її впровадження.

Крім того, напрацювання дисертантки використовуються в освітньому процесі Національного університету фізичного виховання і спорту України у межах проведення занять з дисципліни «Інноваційні технології у практиці фізичного виховання і спорту» на 4-му курсі першого (бакалаврського) рівня.

Оцінка змісту дисертації та її основних положень. Дисертаційна робота має логічну структуру, що відповідає вимогам, та складається з анотації (українською та англійською мовами), переліку публікацій здобувачки за темою дисертації, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи, зв'язок роботи з науковими програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, представлено методологію дослідження, рівень наукової новизни, практичну значущість роботи, відображено особистий внесок автора, наведено дані про апробацію роботи та впровадження отриманих результатів у практику, подано інформацію про публікації, структуру та зміст дисертації.

У першому розділі «Актуальні проблеми розвитку вейкбордингу в системі спортивного руху» представлено узагальнення наукової інформації щодо становлення та розвитку вейкбордингу у світі та Україні; визначено тенденції та чинники, що впливають на ці процеси; представлена характеристика матеріально-технічного забезпечення виду спорту на сучасному етапі.

Дисертанткою розкрито потенціал неолімпійських видів спорту для сучасного спортивного руху та соціуму. Встановлено, що найбільші

показники розвитку вейкбордингу спостерігаються в Європі, Америці та Австралії. Для вейкбордингу характерні загальні тенденції, притаманні сучасному спорту: глобалізація, комерціалізація, професіоналізація, збереження довілля. Досліджено шляхи зародження та становлення вейкбордингу в Україні. Авторка переконує, що в нашій державі є необхідні передумови для розвитку цього виду спорту, але наявна низка проблем, на вирішення яких спрямоване дане дослідження.

У **другому розділі** «Методи та організація дослідження» для реалізації поставлених у дисертаційній роботі мети та завдань здобувачка надала характеристику методиці досліджень і навела опис методів, що використовувалися: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, даних мережі Інтернет; аналіз нормативних документів та системи змагань у вейкбордингу; опитування; системний аналіз, порівняння та аналогія; експертні оцінювання; моделювання;

Організація дослідження складалася з трьох етапів протягом 2019–2023 рр., на кожному з яких послідовно розв'язувалися поставлені наукові завдання.

У **третьому розділі** «Умови розвитку та функціонування вейкбордингу в провідних країнах світу» представлено результати аналізу системи організації та управління вейкбордингом на міжнародному рівні; особливості його функціонування в провідних країнах світу, а саме США, Канаді, Бразилії, Колумбії, Уругваї, Австралії, Німеччині, Італії, Великій Британії, Ірландії, Франції, Іспанії, Польщі. Зроблено спробу застосувати уніфікований підхід до вивчення засад розвитку вейкбордингу в зарубіжних країнах задля можливості подальшого порівняння та виділення спільних і відмінних рис. Саме це у подальшому здобувачкою покладено в основу розробки організаційно-управлінської моделі розвитку виду спорту в Україні. Модель передбачає 10 основних елементів: структуру організації; матеріально-технічну складову; спортсменів, тренерів, техніків; клуби; дисципліни виду

спорту; систему змагань; суддів та арбітрів; спонсорів та інвесторів, фінансування; медіа й маркетинг; глядачів та вболівальників.

У **четвертому** розділі «Обґрунтування організаційно–методичних засад розвитку і популяризації вейкбордингу та алгоритм їх впровадження в Україні» розкрито вітчизняну систему організації та управління вейкбордингом. Зроблено висновок про її подібність до системи інших країн. Проведене анкетування за участю 41 респондента дозволило визначити мотиви для занять видом спорту; вік початку занять; витрати, які супроводжують тренувальний процес; особливості системи змагань.

Розкрито передумови розвитку та популяризації вейкбордингу в Україні на сучасному етапі. В той же час експертне опитування виявило низку чинників, що лімітують розвиток вейкбордингу в Україні: соціально-економічний стан, матеріально-технічна база, низька популярність виду спорту, недосконале нормативно-правове та організаційне забезпечення, відсутність оптимального рівня державної та місцевої підтримки, відсутність цільових програм розвитку та популяризації вейкбордингу в країні, недостатнє кадрове забезпечення, недосконала система змагань.

Порівняльний аналіз розвитку вейкбордингу в провідних країнах світу з Україною дозволив визначити основні відмінності, головними з яких виступають інфраструктура, фінансування і рівень підготовки. Здобувачкою виділено й обґрунтовано перспективні шляхи розвитку вейкбордингу в нашій державі, що охоплюють всі базові елементи забезпечення: організаційне, нормативно-правове, матеріально-технічне, фінансове, кадрове, інформаційне. Крім того, розглянуто питання підготовки спортсменів та системи змагань: від резервного спорту до рівня спортсменів–професіоналів. Запропоновано алгоритм впровадження організаційно–методичних засад розвитку та популяризації вейкбордингу в Україні.

У **п'ятому** розділі представлено аналіз та узагальнення результатів дослідження. На підставі цього сформульовано наукові положення, що є новими даними або доповнюють та підтверджують існуючі відомості.

На основі виконання поставлених у роботі завдань і отриманих результатів сформульовано висновки, які узгоджуються з даними, наведеними в основних розділах роботи, та дозволяють судити про ступінь виконання поставлених завдань і досягнення мети дослідження. Роботу завершують список використаних джерел та додатки.

Повнота викладу наукових результатів в опублікованих працях. Результати роботи повною мірою відображено в наукових публікаціях. Авторкою підготовлено 11 наукових публікацій (9 – у співавторстві): 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у періодичному науковому виданні Чорногорії, проіндексованому в базі даних Scopus; 7 публікацій апробаційного характеру.

У дисертаційній роботі відсутні порушення академічної доброчесності, робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

Дисертаційне дослідження виконано на належному науковому рівні, проте окремі положення роботи викликають питання дискусійного характеру:

1. Завдання 4 краще було б розділити на два (виділити розробку алгоритму в окреме завдання), бо в наявній редакції «алгоритм їх впровадження» поширюється і на чинники, що лімітують розвиток вейкбордингу.

2. На сторінках 120-124 (розділ 3) детально описується система оцінювання трюків у вейкбордингу. На наш погляд ця інформація не пов'язана безпосередньо з завданнями дослідження, тому сприймається зайвою і необґрунтованою.

3. В організації досліджень (підрозділ 2.2) наприкінці вказується контингент, який брав участь в опитуваннях. Ця ж інформація міститься в описах методів досліджень (п. 2.1.3 та 2.1.5), що дублює дані в межах одного

розділу.

4. У висновку 8 наведено дані експертного опитування та зазначено, що найактуальніші проблеми мають у сумі найменшу кількість балів. Має бути навпаки.

Зазначенні зауваження є дискусійними та непринциповими, не знижують загальної позитивної оцінки, наукової та практичної значущості результатів дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Куницької Анастасії Олександрівни за темою «Організаційно-методичні засади розвитку вейкбордингу в Україні», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, практичне значення, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019 р.), а її авторка Куницька А. О. заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензент:

завідувачка кафедри професійного,
неолімпійського та адаптивного спорту
Національного університету
фізичного виховання і спорту України,
кандидатка наук з фізичного виховання
та спорту, доцентка

Тетяна КРОПИВНИЦЬКА

Підпис Кропивницької Т. засвідчую

24.11.2023

Вчений секретар

Національного університету
фізичного виховання і спорту України

Галина МАШЕРЕНКОВА